

Yhteistyötä yhdyspinnoilla

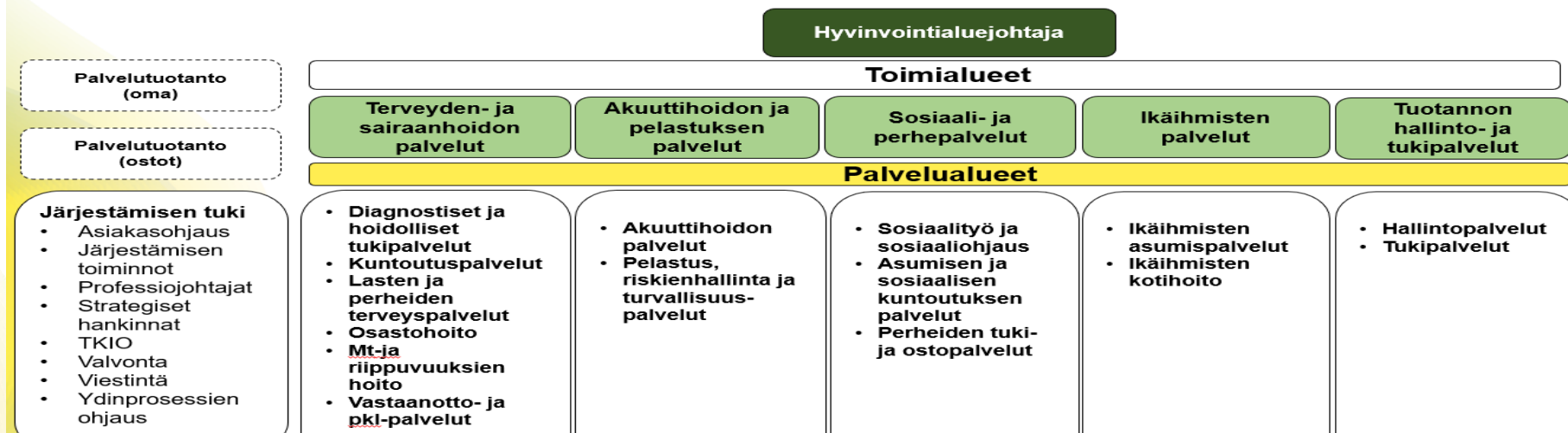
Kainuun Voimaa Vanhuuteen –työpaja 28.2.2025

Helena Saari, erikoissuunnittelija

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kainuun hyvinvointialueen organisaatio: palvelut ja hallinto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvointialueen johtoryhmä / Hyte -johtoryhmä

PROSESSITIMI/ Hyte vastuuhenkilö
(prosessinjohtaja) Hva johtaja

- Hyte –prosessi tarkastelee palvelutuotantoa (omaa ja ostopalvelua) asukkaan näkökulmasta.
- Hva strategia, järjestämisuunnitelma, omavalvontasuunnitelma, laatukäsikirja
- Hyvinvointialueen laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma (sis.lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, opiskeluhoitosuunnitelman sekä suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukeminen)

PALVELUALUEET

- Palvelualueiden hytetu –työ, asiakasprosessit
- Yksikkökohtaiset omavalvontasuunnitelmat

PROSESSIKATSELMUKSET

- Hyte –prosessin/toimintamallien tarkastelu

Hyvinvointialueen koordinaatio: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen erikoissuunnittelija

- Eri organisaatioiden yhdyspintatyö, kunta, järjestöt, seurakunta
- Alueellinen hytetu – työryhmä (sis. Ehkäisevän päihdetyön)
- Lakisääteinen alueellinen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma
- Ennaltaehkäisevät palveluketjut, tiedotus, kansallisten linjausten toimeenpanon koordinaatio

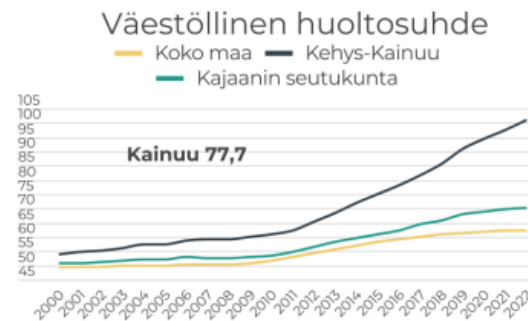
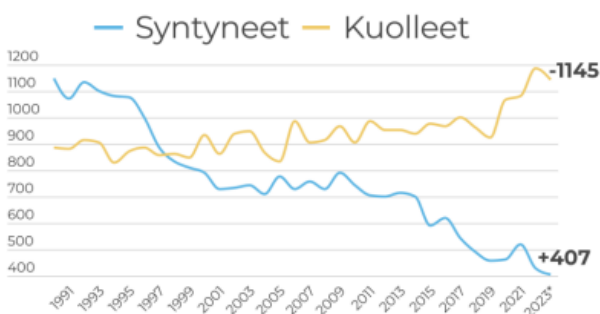
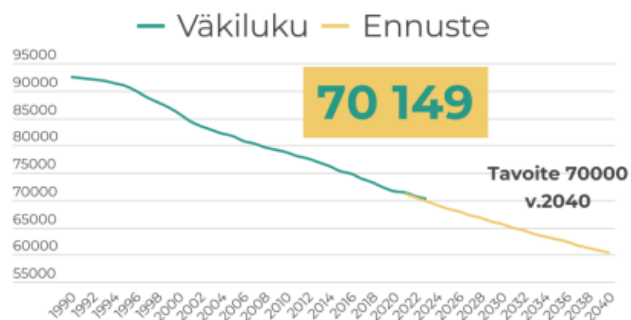

Kainuun väestö vähenee nykyisestä ennusteen mukaan 18 %:lla vuoteen 2040 mennessä. Kainuun väkiluku väheni 372 henkilöllä vuonna 2023 pudoten 70149 henkilöön. 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa ja alle 18 vuotiaiden määrä vähenee.

Kainuun haasteena on nuorten poismuutto. 20–24-vuotiaista nuorista naisista 28 prosenttia lähtee Kainuusta vuosittain. Suuri syy tälle on opiskelutarjonnan kapea-alaisuus. 20–24-vuotiaista naisia on 39 prosenttia. Väestökehityksen tilannetta kuvaa vanheneva väestö ja ikärakenteesta johtuva suuri koulleisuus ja alhainen syntyvyys. Lähde: Kainuun Liitto 2024.

Vuosi 2023 ennakkotiedot

Väestökehitys Kainuussa

- Väestön hyvinvointia ja terveyttä kuvaavat indikaattorit ovat monilta osin selvästi maan keskiarvoa heikompia. Kainuun sairastuvuusindeksi ikävakioitu on 109,9. Se on korkeampi suhteessa koko maahan verrattuna, joka on (100).
- Indikaattori ilmaisee alueen väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon.

- Kainuun hyvinvointialueen laajassa hyvinvointisuunnitelmassa 2023-2025 on linjattu seuraavia toimia hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen

Voimavaroja ja ennaltaehkäiseviä toimia tulee kohdentaa:

1. elintapaohjaukseen (terveellinen ravitsemus, riittävä liikunta ja uni)
2. työ- ja toimintakyvyn edistämiseen
3. mielenterveyden edistämiseen ja ehkäisevään päihdetyöhön
4. osallisuuden vahvistumiseen ja yksinäisyyden torjumiseen
5. lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn
6. arjen turvallisuuden edistämiseen.

Tuemme asukkaiden terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta toimialueittain

Sosiaali- ja perhepalvelut

- Kehitetty ja vahvistettu ennaltaehkäiseviä palveluja esimerkiksi lapsiperheiden kotipalvelua ja perhetyötä.
- Kainuun talousneuvola toimintaa kehitetty yhteistyössä Kelan, ulosottolaitoksen, oikeusministeriön ylivelkaantumisen torjuntaohjelman ja talous- ja velkaneuvoston kanssa.
- Kainuun valmiusfoorumin 5.11.2022 päätöksen mukaisesti evakuoitokeskukset esiteltiin kuntalaisille.
- Turvataan, että asiakkaat saavat tukea ongelmiinsa oikea aikaisesti moniammatillisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla.
- Asumispalveluissa toiminnan uudistaminen kohdistui digipalveluiden käyttöönottoon sekä kotiin tarjottavien palveluiden vahvistamiseen.
- Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluissa painopistettä pyrittiin siirtämään ennaltaehkäiseviin palveluihin korjaavien palveluiden sijaan. Psykologin ja kuraattorin vastaanotolle pääsee lain osoittamissa rajoissa.
- Kuraattori- ja koulupsykologimitoitukset toteutuivat lain edellyttämällä tavalla

Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut

- Liikunnanedistämisen osalta on tarkasteltu yhdyspinnoilla tehtävää yhteistyötä ja työnjakoa eri toimijoiden kesken. Kainuun hyvinvointialueen fysioterapeuttien toimintaa on kuvattu ymmärryksen lisäämiseksi Fysioterapeuttien toteuttama liikuntaneuvonta prosessi (innokyla.fi) palvelun kriteereitä on tarkennettu. Lisäksi on selvitetty fysioterapia asiakkaiden näkökulmasta liikuntapalveluiden tarvetta kuntien tai 3. sektorin tuottamille liikuntapalveluille. Erityistä tarvetta nähdään olevan matalan kynnyksen toiminnalle kaiken ikäisille vähän liikkuville esim. starttikurssit, kuntosaliohjaus, liikuntaneuvonta.
- Poikkihallinnollista liikuntaneuvonta palveluketjua on muodostettu monitahoisesti. Poikkihallinnollinen liikuntaneuvonnan palveluketju | Innokylä (innokyla.fi)
- Ennaltaehkäisevän työn toimenpidekoodeja on tarkasteltu ja niitä on otettu käyttöön fysioterapiassa voimakkaammin vuoden 2023 alusta.

Ikäihmisten palvelut

- Asiakkaiden osallisuutta on vahvistettu osallistamalla asiakasta omien palveluidensa suunnitteluun ja toteutukseen. Koulutuksen avulla on vahvistettu työntekijöiden RAI-osaamista erityisesti asiakkaiden voimavarojen tunnistamisen osalta. Lisäksi on koulutettu ennakoivan asiakassuunnitelman tekemistä RAI-tiedon pohjalta. Koulutukset jatkuvat edelleen suunnitelmallisesti.
- Ikäihmisten palvelut on mukana Soldex - tutkimushankkeessa, jossa tarkastellaan ikääntyneiden kotihoitoa syrjäytymisen näkökulmasta. Hanke on yhä menossa ja sen tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää kotihoidon käytäntöjen, lainsäädännön ja ikääntyneille suunnattujen palvelujen kehittämisessä.
- Päivätoiminnan etäryhmien pilotointi tehtiin vuonna 2023, minkä tuloksena etäpäivätoimintaa on kehitetty vuoden 2024 aikana.
- Teknologian lisäämistä ja laajentamista on tehty kotihoidossa. Teknologialla tuotettujen palveluiden osalta on asetettu selkeät tavoitteet.
- Verkostoyhteistyötä on tehty mahdollisuuksien mukaan.

Monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalli

Suomen kestävän kasvun ohjelman hyte-palvelukonseptin kehittämistyössä tavoitteena on kehittää ja ottaa kaikilla hyvinvointialueilla käyttöön toimintamalli, jonka avulla ammattilaiset pystyvät ohjaamaan asukkaita monialaisten palveluiden ja toimintojen piiriin (STM 2022a).

Alueellisen monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalli:

- tukee ammattilaisia ohjaamaan asiakkaitaan vahvemmin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluihin hyödyntäen uusia työvälineitä / hyte-palvelukonseptia.
- vahvistaa asukkaiden omaehtoista tai tuettua hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä hyödyntäen palveluita monialaisesti.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kaupunki Kainuun hyvinvointialueen ja terveyden edistäminen -ohjelmassa on koottu palveluita tarjoavia sekä hyvinvointia tukevia toimintoja ja palveluita Kainuussa.

Kulttuurihyvinvointi

Kulttuurihyvinvointia Kainuussa edistetään mm. kirjasto- ja kulttuuritoimilla. Kainuussa on myöskin paljon kulttuuria kaikilla kielialueilla.

Elintapaohjaus ja ravitsemus

Elintapaohjaus ja ravitsemus

Luontohyvinvointi

Luonto tarjoaa merkittävää hyvinvointivaikutusta. Terveystieteissä edistetään hyvinvointia ja terveyttä luontokokemuksien avulla.

Liikkuminen

Liikuntatoiminnalla ja liikuntapaikoilla edistetään hyvinvointia ja terveyttä.

Osallisuus ja järjestötoiminta

Osallisuus on välttämätöntä, jotta voimme vahvistaa järjestötoimintaa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden neuvontapalvelut

Käyttämällä on tarjolla ohjaus- ja neuvontapalveluita mm. asiantuntijapalvelun neuvontapalvelun sekä palveluympäristön kautta.

Hyvinvoinnin arviointimittarit

Hyvinvoinnin arviointimittarit

Tarmoa-digitaalinen palvelutarjotin

Tarmoa on Kainuun hyvinvointialueen, kuntien ja kotiseutujen yhteinen hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden digitaalinen kasa- ja ohjelmisto, josta on saatavilla ja suunnitella palveluympäristön työllistämistä.

Tavoite: Hyvinvointia tukeva toiminta näkyväksi

Kainuun alueellinen hyte-palvelukonsepti koostuu:

1. Monialaisen asiakas- palveluohjauksen toimintamallista
2. Kainuun hva:n verkkosivuille koostetusta hyvinvoinnin ja terveyden sivustokokonaisuudesta (täydentyy hanke aikana)

<https://hyvinvointialue.kainuu.fi/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen>

3. Digitaalisesta palvelutarjottimesta (Tarmoa-palvelu)
 - kehitetään kansallisesti DigiFinlandin kanssa
 - hankinta hankkeen toimesta vuodelle
 - palvelun jatkon päätös keväällä 2025.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen Monialainen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallin soveltaminen

Kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen yhteistoimintaan ohjaamisesta voi olla hyötyä jokaisen asiakkaan tai potilaan kohdalla. Erityisen tärkeää on ohjata asiakas tai potilas tuen ja toiminnan piiriin esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

Elämän muutostilanteet:

- sairastuminen tai vammautuminen
- parisuhteen haasteet, erotilanteet, läheisen kuolema
- eläköityminen
- omaishoitotilanteen alkaminen/päättyminen
- saattohoidon alkaminen/päättyminen (omaiset)
- joutuminen väkivallan tai muun rikoksen kohteeksi

Sosiaaliset tarpeet:

- vertaistuen tarve
- yksinäisyys, sosiaalisten turvaverkkojen puute

Mielenterveyden haasteet:

- pelot, masennus, ahdistus, päihteiden käyttö

Taloudelliset haasteet:

- talouden hallinnan vaikeudet
- vähävaraisuus
- Velkaantuminen

Asiakkaan oma tai läheisen huoli/ kiinnostus elämäntapamuutokseen

Omahoidon ja omakuntoutuksen tukeminen osana hoito- tai palvelusuunnitelmaa

Asiakkaan hoito- tai palvelusuhde päättyy

Kiitos!

